

1. Šola naj rešuje svojo poglavitno nalogo v sporazumju z drugimi činitelji vzgoje, kakor z domačo hišo, s cerkvijo in oblastjo občine, glavarstva, dežele in države.

2. Uvažujoč naravno potrebo, naj prireja učiteljstvo roditeljske večere, da stopi z domačo hišo v tesen stik, da seznanja roditelje z obveznim šolskim učnim redom, da lahko opozarja roditelje na premnoge vplivne stranske vzgojitelje, ki so:

a) Podedovanje slabih lastnosti (kleptomanija, piromanija, pohlepnost, pohotnost, opojnost itd.).

b) Usodno gmotno razmerje roditeljev (uboštvo, imovitost).

c) Poklic in duševni nivo roditeljev (kmet, rokodelc, uradnik).

č) Bližnja okolica gojenčeva (posli, sosedovi otroci).

d) Kraj (mesto, trg, vas, samotno gorsko selo).

e) Navade in običaji tamošnjega kraja (vasovanje, bedenje, romanje).

f) Slučajni izraziti dogodki v rani mladosti učenčevi (smrt, strah, požar, posledice težke bolezni).

g) Mačehna, oziroma tuja odgoja (po občini, sorodnikih, zanemarjenost).

h) Slabi spisi, slabi zgledi, slaba tovarišija.

3.) Roditelji podpirajo šolo:

a) ako vadijo otroke na brezpogojno pokorščino in poslušnost že rani mladosti,

b) ako so šoli in učiteljstvu prijazni in spoštljivi,

c) ako ne razvajajo otrok,

č) ako ne trpe potepanja,

d) ako so sramežljivi v govoru in vedenju,

e) ako ne jemljejo otrok s seboj na pohujšljiva mesta (gostilnice, sejmove, božja pota, spolovljenja domačih živali itd.).

f) ne pripuste otrok mladoodraščeni družbi (pri teritvi, otrgavanju korenja, kožuhanju koruze, mletvi prosa, ribanju zelja, repe, košnji, kuhanju žganja, mlačvi itd.),

g) ako ne puste otrok skupaj spati,

h) ako vestno nadzorujejo pastirje,

i) ako pazljivo zasledujejo vsak duševni pokret otroka,

j) ako ne poslušajo šoli neprijaznih elementov, nego poverijo zraven otrok učiteljstvu tudi svojo popolno zaupanje!

Med nasveti se je sprejel predlog, da dne 9. junija posetimo kar mogoče mnogoštevilno društveno zborovanje učiteljev celjske okolice.

Domače prihodnje zborovanje pa se vrši šele dne 10. novembra t. l. v Zidanem mostu.

Gospodu načelniku tov. A. Gnusu se izrazi iskrena zahvala na toli požrtvovalnem trudu vzornega vodstva z gromovitimi živioklici. V njem imamo res vrlo moč, ljubeznivega tovariša, izkušnega svetovaleca.

Nato so nas sprejeli gostoljubni prostori ljubeznivoslužnega gospoda Dolničarja, ki je z znano virtuoznostjo prav imenitno poskrbel za naše telesne potrebe.

Med dovršeno uspelim prijateljskim sestankom so se menjavali navdušeni nagovori na stanovsko zavednost z umetniško proizvajanimi točkami domačega kvinteta na lok in petjem v zboru kakor solospevi.

Žal, da je tako hitro došel čas razstanka. Iskri konjiči gostilničarja g. Dolničarja so nas bliskovito naglo, in sicer gratis — za kar se posebej zahvaljujemo — odpeljali na vlak. Pogrešali nismo, a želeli bi bili tovarišev iz Zagorja.

Goriško.

Tolminsko učit. društvo ima izredno zborovanje dne 16. junija t. l. ob 2. popoldne v ljudski šoli v Tolminu.

Dnevni red: Razprava o regulaciji učiteljskih plač. Tovariši, tovarišice! Na poziv zaupnikov iz vsega cesarstva zboruje od 16. do 22. t. m. vse organizovano učiteljstvo iz vse Avstrije, da doseže stanu in delu primerno, pošteno plačilo. Vsako učiteljsko društvo izvoli delegata za zborovanje na Dunaju 26. ali 27. t. m. Niti mi ne smemo zaostati — torj vsi na zborovanje!

O d b o r.

Občni zbor, napovedan na dan konference, se bode vseeno vršil po napovedanem vzporedju.

Književnost in umetnost.

Domače ognjišče. Štev. 5. prinaša to-le vsebino: 1. Rudolf Horvat: O vzgoji v predšolski dobi. (II. O pijančevanju. III. Slepa materinska ljubezen.) — 2. Domači zdravnik. Dr. Bogdan Derč: O boleznih v prebavilih dojenčkov. — 3. Listek. Andrej Rapč: Med gorami. — 4. Dopisi. — 5. Drobline. — „Domače ognjišče“ čimbolj kaže, da se zaveda svoje prevažne naloge. Širite in priporočajte ta list! To je naša naloga in naša dolžnost!

Zvonček ima v svoji 6. letošnji številki to izbrano in bogato vsebino: 1. Sirota na polju. E. Gangl Pesem. — 2. V sanjah in resnici. Ivo Trošt. Povest s podobo v barvotisku. — 3. Spoštuj prirodu! Lud. Potočnik. Povest. — 4. Kresnica. Avguštín Šabec. Poučni spis. — 5. Čuden gost. Podoba v barvotisku. — 6. Podlesna veterica. Avguštín Šabec. Poučni spis. — 7. Premodre glave. Silvester K. Narodna smešnica. — 8. Po črešnje! Podoba v barvotisku. — 9. Zgode in nezgode. Iv. Kiferle. Povest. — 10. Kako je zajec nakuril lisico. Fran Mramolja. Basen. — 11. Kdor išče — najde! Podoba. — 12. Pouk in zabava. Kozel. Senčna podoba. — Drevesa brez žužek. — Desettisoč let stare ribe. — Besedna uganka. Fr. Rojce. — Rešitev. — Kotiček gospoda Doro-poljskega.

Johannes Frischauf: Zum Geschick meiner Broschüre „Der Alpinist und Geograph Eduard Richter“. Laibach 1907. Verlag von L. Schwentner. — Str. 26. Cena: 60 h. po pošti 65 h. — Kakor smo prvo brošuro slovečega alpinista in geografa, tudi Slovencem dobro znanega Frischaufa, najtopleje priporočali, tako priporočamo tudi to delo, ki izpričuje strokovnjaško temeljitost pisateljevo ter kaže obenem v jasni luči kulturno naziranje nekaterih — Nemcev.

Politiški pregled.

* **Cesar in državnozbornske volitve.** „Lidove Noviny“ poročajo z Dunaja, da je bil cesar presenečen o velikem številu izvoljenih socialističkih poslancev. — Ministrski predsednik baron Beck je cesarju zatrjeval, da je zmaga socialistov le posledica razpora med meščanskimi strankami in agrarci in da ni število glasov, ki so jih dobili socialisti, nikak dokaz, da prevladuje med prebivalstvom socialističsko mišljenje. Minister je potem zagotovil cesarju, da ne bodo socialisti delali težav ne pri glasovanju o proračunu ne pri glasovanju o rekrutnem kontingentu. Poudarjal je, da bo imela nova zbornica konservativen značaj. Vzlic temu je ministrski predsednik stavil svojo službo na razpolago kroni. Cesar se je zadovoljil s pojasnili ter ni sprejel Beckove demisije.

* **Prva seja novega drž. zbora.** Z Dunaja javljajo, da bo državni zbor sklican na dan 25. junija.

* **Deželnozbornske volitve na Goriškem.** Komaj so končale burne volitve za državni zbor in že se pripravljajo volitvi strank za volitve v deželni zbor, ki bodo jeseni. Kakor znano, je dežel. zbor sprejel v zadnjem zasedanju novi pokvečeni volilni red, po katerem bi se poleg virilnega glasu knezonadškofa volilo namesto dosedanjih 21 poslancev, 29. Šest novih poslancev bi volila takomenovana peta kurija in kmetičkim občinam sta se dodala 2 poslanca, eden slovenskim, eden laškim. Akopram imajo Slovenci dvetretjinsko večino v deželi, bi po novem volilnem redu imeli vendar Italijani večino v deželnem zboru, kakor do sedaj, kar bi bila vnebovpijoča krivica. — Vse slovenske občine so poslale zaraditega proteste na vlado, zahtevaje proporcionalno število poslancev po številu prebivalstva. Deželni odbor je sicer poslal načrt zakona za novi volilni red v potrditev, a kakor se čuje iz dobro informiranih krogov, vlada tega zakona ne predloži cesarju v sankcijo. Meseca oktobra se bodo vršile volitve v deželni zbor še po starem volilniku.

* **Niževavstrijski deželni zbor proti društvu „Svobodna šola“.** V seji niževavstrijskega deželnega zbora so poslanci Bächle in tovariši urgirali odgovor na interpelacijo od 3. januarja 1907., v kateri se vprašuje, hoče li namestnik ukreniti potrebno, da se prepreči agitacija društva „Svobodna šola“, ki ovira delovanje šolskih oblastnij; nadalje naj se učiteljstvo

dežele opozori, da se nikakor ne strinja z njega dolžnostmi, ako se udeležuje agitacij omenjenega društva.

* **Čehi na Dunaju** so dobili pri državnozborskih volitvah v vsem skupaj 19.294 glasov. V X., najbolj češkem okraju na Dunaju, je bilo oddanih za Čeha 2272 glasov. Pomisliti pa je treba, da se je oddalo najmanj dvakrat toliko glasov za socialnodemokratske kandidate.

* **Romuni proti šolskemu zakonskemu načrtu.** Kakor poročajo iz Budimpešte, je romunski pravoslavni metropolit Me-teanu izročil kabinetni pisarni adresu romunskih škofov proti novemu šolskemu zakonu. Škofje pravijo med drugim, da hoče zakonski načrt uničiti narodno kulturo Romunov in da zaplenjuje pravo romunskega naroda, da odgaja sinove, kakor on sam želi. Adresa se obrača na cesarja, da naj ne sankeionira tega zakona.

* **Novi člani gosposke zbornice.** Z Dunaja javljajo, da bodo v gosposko zbornico poklicani naučni minister Marchet, grof Stürgkh, dr. Baernreither in dr. Kathrein.

* **Dr. Emil Steinbach,** bivši finančni minister in predsednik najvišjega sodišča na Dunaju, je umrl. Pokojnik je bil rojen leta 1846. na Dunaju, kjer je študiral in postal l. 1874. profesor na tamkajšnji trgovski akademiji. Istega leta je vstopil tudi v ministrstvo in tam zaradi svojih izbornih pravnih znanosti hitro napredoval, tako da je bil leta 1890. že načelnik postavadajnega oddelka v justičnem ministrstvu. Zastopal je tedaj zakon za zavarovanje delavcev proti boleznim in nezgodam in zakon kmetijskih domov. Leta 1891. je bil imenovan finančnim ministrom in kot tak je dosegel preuredbo davkov in valute. Največje njegovo delo kot minister je njegova davčna reforma, ki je bila po njegovem načrtu v socialnem oziru mnogo pravičnejša nego je v sedanji obliki, ki ji jo je dal prejšnji parlament privilegirancev.

* **Novi ogrski tiskovni zakon.** Kakor javljajo iz Budimpešte, je tiskovna enketa zaključena. Državni tajnik Töry je izjavil, da bo nov tiskovni zakon najbrž tak, da bo ugajal vsakemu pravemu prijatelju tiskovne svobode.

* **Nova laška postaja za torpedovke** je napravljena v Maranu, 25 morskih milj od Trsta. Pred Trst dospe od tam flotila lahko v 1 uri. — Iz Rima poročajo, da namerava italijanska vlada zahtevati izredni kredit 200 milijonov lir za gradnjo 4 novih oklopnjač. Imamo torej lepo sosedo!

* **Kongresa ruskih socialistov,** ki se je vršil v Londonu, se je udeležilo 279 delegatov.

* **Cerkev in država v Šviciji.** V mnogih švicarskih kantonih se bavijo z vprašanjem, kako bi odpravili proračun za bogočastje in kako bi ločili cerkev od države. Sedaj je to vprašanje na dnevnem redu v kantonu ženevskem. Veliki svet tega kantona se bavi sedaj z zakonskim načrtom o ločitvi cerkve od države, ki ga je izdelala posebna za to sestavljena komisija. Komisija je predložila nastopno: razlika med rimo-katoliki in narodnimi katoliki, možnost, da rimo-katoliki odbijejo ponujene jim skupne cerkvene zgradbe z narodnimi katoliki, končno da se dovoli, da dajo občine omenjeno imovino v najem cerkvenim društvom.

* **Protikrščansko gibanje na Kitajskem.** Iz Šangaja poročajo, da so Kitajci razdejali nemško misijonsko postajo v Limbu pri Pakholu. Misijonarji so prosili pomoči. Iz Hongkonga je bila odposlana angleška topničarka.

* **Novo ministrstvo za delavce.** V dunajskih političkih krogih se govori, da namerava vlada ustanoviti novo ministrsko stolico za delavce. To ministrstvo bi se izključno bavilo z delavskimi vprašanji ter skrbelo za blagor delavcev. Novo ministrsko listnico bi prevzel po dosedanjih dispozicijah en socialistiški poslanec.

* * *

Državni zbor je definitivno sklican na dan 17. t. m.; prestolni govor bo dne 18. t. m.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Sl. Posojilnica v Zagorju ob Savi 20 K; vesela družba pri „Šentjanškem

Janezu“ v Št. Janžu 4.40 K; g. R. P. v Ljubljani 2 K, ki jih je daroval g. dr. V. Krisper; napredno učiteljstvo krškega okraja zložilo povodom okr. učit. konference v Kostanjevici v gostilni g. L. Bučarja „sebi na oltar“ 21 K. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki; Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: učiteljski zbor v Št. Vidu pri Ljubljani 10 K; tov. Tomo Bitenc iz Dragatuša; učiteljstvo v Podsredi na Štajerskem 4 K; tov. Rojic Jakob iz Gradišča pri Benčah; Janko Čep on in Ivanka Meseč iz Polhovega grada! Bog plati!

Sl. šolskim vodstvom se priporoča „Učiteljska tiskarna“ za tisk „Letnih poročil“. Kolikor ima ta ali oni že pripravljenega rokopisa, ga blagovoli takoj doposlati, da se ne bo vse delo nakopičilo za zadnji teden. Prosimo!

Kulturno stopnjo klerikalne izobraženosti izpričujejo ti-le vonjajoči cvetovi iz posebne izdaje „Slovenca“ (štev. 118.): „Hribarjeva stranka se je pokazala v vsi svoji odurni podlosti in brezmiselni neumnosti... v najgrši bedariji... Pijani kakor divje zverine so se vlačile te barabe po mestu, drville... in rjovele. Nekateri liberalni inteligenti so imeli vso obleko polno blata... v katerem so se v pijanosti valjali; na drugih smo videli namazane obleke z vsebino njihovega želodca... Po mestu besne agitatorji, rjoveč in tuleč kakor turški derviši...“ Obč. svetn. Predovič pravi „najplemenitejši potomec iz svinjegovne dežele ob dolenjem toku Save... Zakaj ne jaha na svinji?... Pa kralj Elija (Predovič) se je dvignil iz prahu in zletel na svinjo... Gospodje liberalci vino-, ženo- in prešičoljubi... Drlj so se... predno izdahnejo svinjsko dušo.“ In o ljubljanskih dekletih — to so gojenke višje dekliske šole in učiteljšča — ki so priredile ob isti priliki ovacijo poslancu Hribarju: „Vpila so s prešičijimi hlapci, mahale z robci proti moškim, s katerimi so očividno že preveč znana, se kretala kakor prave zrele ptice, ki se pripravljajo za najvišji institut... Kandidatinje za...“ — Fej! Dovolj je te gnusobe! Človeku prihaja slabo! Toda vidi se, s kako slastjo so pisane vse te nesramnosti. Človek bi si mislil, da jih je pisal pravi virtuozi v svinjarjih, tako-le kak stalni gost kakega umazanega bordela, ki je pil bratovščino z vsemi prostitutkami. Fej! Obenem je to tudi žalostno znamenje, kako nizko je padla morala klerikalnega časopisja: samo takrat je iskreno, kadar govori o svinjah in o zrelih pticah. Kdaj se iznebi slovensko ljudstvo takih bordeljerjev, ki zastrupljajo z najnižjimi instinkti našo javnost ter vlačijo sveto vero v blato gnusobe in pohotnosti? Škandal, ki mu ga ni para! — In poleg toliko nizke nesramnosti še toliko ošabna predrznost. „Slovenec“ namreč pravi, da bo že skrbel, da tiste učit. kandidatkinje ne dobe služb! Ha, za sto zelenih vragov! Ali oddajajo službe, učiteljske namreč, oklofutani feljtonisti „Slovenčevi“? Ali so ti častivredni junaki vzeli v zakup tudi že ves deželni šolski svet z vsemi okrajnimi in krajnimi šolskimi sveti vred? Res toliko nesramnosti in toliko predrznosti na enem kupu! Človek pljune, se obrne in gre svojo čisto in pošteno pot naprej. Gnojnica se cedi izpod kupa in teče nizko vzpota po umazanih kanalih...

Z Vipavskega nam poročajo: Dne 26. maja se je vršila šolska veselica v Vel. Žabljah v grajskih prostorih. Izvršila se je v obče zadovoljstvo in pohvalo. Ljudstvo se je kar čudilo kako je mogoče izvežbati učence do tolike natančnosti v mimiki in v vsem drugem. — Spevoigro „Letni časi“ se je deklamiralo in pelo s pravo fineso, dasi je tupatam neokretna in težavna, a vkljub temu je sledila vsaki točki burna pohvala. — Posebno navdušenje je sledilo prizoru „Oba junaka“, ki se ga je ponavljalo, tudi prizor „Spacakanim“ je vkljub težki melodiji za šestletnega dečka izbornu uspel. — Pri igri „Boječa Olga“ so se mnogi prav od srca nasmejali. (Hvala gosp. Č. za posojilo.) Pri prizoru „Sarafan“ je očaral mili glasek matere vsakogar. — Vrhunec zadovoljstva in razpoložnosti je bil pa prizor „Mladi vojaki“. To je bilo res nekaj posebnega. Splošna želja je, da bi se veselica ponavljala, kar se tudi namerava 30. junija s sedanjim programom ter prifatkom. — Vkljub temu, da je bila to šolska veselica, z jako lepim programom, v krasnem prostoru, z namenom čistega dohodka za šol. knjižnico sta došla samo dva učitelja! No, škoda, da so bile istodnevno na treh drugih krajih vsakonedeljske veselice. — Vkljub temu se je nabralo, dasi z 20 h vstopnine 56 K. 4 K je poslal g. Hribar, vodja krojaške